

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Jol'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu s'eu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 55.

Joi, 22 10 Iuliu

1880.

Maghiarii si armat'a imperiala.

Brasiovu 21/9 Iuliu 1880.

Cunosceti proverbulu cu schinteia care a totu
escutu p'na ce a devenitu o flacara puternica,
stuitore si nimicitore de totu ce-i sta in cale.
Voimu se fia o predicere rea, der' ni se
are ca afacerea locotenentului-colonelu Seemann cu
tricolorulu ungurescu din Erlau este o asemenea
schinteia, care mai pe urma ar' pote se turbure
temelia pacea dintre poporulu maghiaru si armat'a
imperiala.

Si asia simpathi'a Maghiariloru ca'tra armat'a
comuna este destulu de slaba, ca se nu dicemu,
lipsesce cu totulu. Caus'a recelei, cu care se
vorta ei fa'cia de acesta institutiune este lesne de
intielesu, deca ne vomu aduce aminte de cuvintele
le-a pronuntiatu cu ocaziunea discussiunei asu-
ra dreptului de limba betranulu senatoru austriu-
cav. de Schmerling. „Avenu“, dise elu „nu-
mai o singuru institutiune, care representa pe de-
plinu Austri'a — este brav'a no'stra armata.“ Si
sub Austri'a Schmerling nu intielegea numai Cis-
aitani'a, ci intr'eg'a monarchia, a careia unitate o
representa adi numai armat'a.

Armat'a comuna cesareo-regesca este in adeveru uni-
tatu radiemu alu unitatii monarchiei, emblem'a ei este
acea si acuma vechiulu vulturu cu doue capete,
devis'a ei este aceea a dinastiei: „Viribus unitis“.
Tote concessiunile possibile li s'au facutu Maghia-
loru der' miediulu armatei a remasu neatinsu, ne-
visatu. Numai atata li s'a concesu in privinti'a
acesta, ca o parte a armatei, honvedii, se 'si ca-
pote comanda si uniforma nationala, unu dreptu,
re ilu posedu astadi si Croatii.

Nu numai odata a resunatu in parlamentu stri-
area dupa o armata despartita maghiara. Cet'a mal-
tentiloru, Kossuthianii, lasa se se auda la facare
ocaziune cererea loru urgenta de separare a armatei.
Agitatiunile de feiulu acestu a si siovinismulu natio-
nalu, care merge crescendu au adusu cu sine in-
multirea armatei honvediloru, organizandu-o pe base
atu se pote mai largi. Prin acesta inse nu s'au
schimbatu conditiunile de mai inainte intru nimicu
si rezultatulu realu este o cheltuiela enorma, in-
multirea deficitulu cu dieci de milioane.

Milionele s'au dusu, der' situatiunea a remasu
eschimbata. Armat'a imperiala nu numai ca a
resistatu tuturoru valuriloru dualiste, ci a remasu
centralista par excellence, cu alte cuvinte ea este
si astadi unu factoru puternicu alu unitatii mo-
narchiei. VEDIURAMU cum au saritu diarele ma-
ghiare asupra lui Schmerling, din cauza ca a com-
batutu organizatiunea nationala a honvediloru un-
guri si croati sustienandu ca printr'insa s'a facutu
o spartura in acesta unitate.

Agitatiunea diareloru maghiare in favorulu in-
troducerei dualismulu si in armata, care mai an-
tatu se marginea numai la exprimarea unoru do-
rinitie, devine totu mai vehemeta. Discursulu me-
moratu a lui Schmerling si acuma afacerea See-
mann i-a datu nou nutrementu.

Locotenentulu-colonelu Seemann i s'aimputatu,
precumu scimu, ca ar' fi datu ordinu ca din gra-
dia, unde avea se serbeze ofierii armatei onomas-
tiea Majestatii Sale, se se departeze tricolorulu
unguresu. „Josu cu acesta sdr'entia“ se fi strigatu elu.
Representanti'a orasiului Erlau s'a plansu la ministru,
lucuru a devenitu cunoscutu si intr'eg'a diuaristica
maghiara a cerutu se se de satisfactiune onorei
drapelulu maghiaru.

Deca prin modulu in care s'a discutatu acesta
afacere in publicu, s'a turnatu numai oleiu pe focu,
apoi impregiurarea, ca trei barbati de frunte ma-
ghiare au provocatu pe numitulu locotenentu-colo-
nelu la duelu, cerendu satisfactiune personala, a
facutu se isbucnesca pasiunile pe tota lini'a. De-
claratiunea ce a dat'o loc. col. Seemann primu-

lui dintre cei ce l'au provocatu se pare ca va a-
planá lucrulu. Seemann a declarat a deca ca in
acea gradina se aflau si alte stindarte vechi cari
isi perdu-se colorea si elu numai cu privire la acesta
stare rea a loru a datu ordinu ca se se departeze
aceste „sdr'entie, caci avemu destule st'eguri mai fru-
mose.“

Doi dintre provocatori s'au multiamitu cu a-
ceste deslusiri, alu treilea inse, anume Lienkovsky
(unguru curatu?) nu s'a multiamitu, caci dise, nu
pote crede mai multu ofierulu decatu represen-
tatiei orasiului. Acesta a ofensatu personalu pe
locot.-colonelu, care si-a fostu datu declaratiunea sub
cuventulu de onore, si densulu a provocatu acuma
pe Lienkovsky.

Procederea duelantiloru este cu atatu mai stra-
nia, cu catu cercetarea ordonata de ca'tra guvernulu
inca nu s'a terminatu. Ori ca au voitu ei anume
se atitie prin acesta in contra armatei? Cumu
vinu ei ca privati ca se salveze onorea drapelulu
maghiaru?

Afacerea acesta a produsu si va produce multu
sange reu, atatu intre Maghiari, catu si in ar-
mat'a imperiala, ea aduce apa pe mor'a partideloru
estreme. Acolo unde si asia domnesce atata nein-
credere reciproca, chiaru si unu micu incidentu ca
acesta pote ave urmarile cele mai fatale.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Amu fostu semnalatu diferitele voci diuaristice,
cari se pronuntia asupra relatiuniloru intre C e h i
si M a g h i a r i. Incerarile de apropiare intre
aceste doue popore au datu deja dela inceputu peste
mari dificultati. Cehii n'au incredere in Maghiari
si Maghiarii nu potu suferi pe Cehi. Discussi-
unile initiate s'au incheiatu docamdatu prin decla-
ratiunea categorica a diarululu cehu din Prag'a
„Czeski Noviny“, ca Cehii numai atunci potu se
devina amici cu Maghiarii, deca acesti'a voru re-
nuntia la politic'a loru asupritore de alte popore.
„Noi“ dice „Czeski Noviny“, „ne vomu castigá drep-
turile si fara Maghiari, ba chiaru in mani'a loru
si Slavii din Ungari'a voru respinge cu acelasiu suc-
cesu incercarile de desnacionalizare. Cinci milioane
Maghiari nu voru desnacionalisa diece milioane Ne-
maghiari. Incerarile ce le facu Maghiarii in pri-
vinti'a acesta, la casu, ca nu ar' inceta cu ele, voru
trebui se'i duca in perire!“

Diarele centraliste din Austri'a agita neconten-
nitu in contra mesuriloru luate de ca'tra cabinetulu
Taaffe pentru egal'a indreptatire a
l i m b e l o r u. Servesce spre mare usiurare po-
liticea gvernelulu impregiurarea, ca in constitutiunea
cislaitana din Decembre 1867 nu s'a facutu nici o
dispositiune cu privire la limba statulu. Acesta
in praca a remasu cea germana, der' nu este gar-
rantata prin lege, din contra art. XIX normeza
claru si limpede egal'a indreptatire si a limbeloru.
Dilele trecute s'a intemplatu ca tribunalulu dela
T r i e n t (Tirolulu sudicu) a respinsu o cerere
germana, din motivu ca numai limba italiana este
usitata (landesublich) in cerculu acelei judecatorii.

Cu mare mahnire impartasiesce organulu pro-
gressistiloru nemti acestu faptu asigurandu, ca
nu-i remane alta decatu a reveni la „Ceterum cen-
seo“ alu partidei germane: declararea limbei ger-
mane de limba a statulu.

„Le Memorial diplomatique“ serie despre primirea
d-lui C o g a l n i c e a n u la Eliseu intre altele:

„D-nu Cogalniceanu, care purta marele cordonu
alu „Stelei Romaniei“ fara nici o alta decoratiune,
se sui singuru intr'o trasura cu d-nu Mollard.
D-nu Emil Ghic'a, primulu secretaru, d-nu Laho-
vary, alu doilea secretaru si Capitanu Statescu, a-
tasiatu militarulu, toti in uniforma, se asiediaru in
alta trasura. Sositu la Elyseu, unde i se facura

onorurile militare, d. Cogalniceanu si suit'a s'a fura
indata introdusi la d-nulu Grévy, care avea pe langa
densulu pe d-nii Lichtenstein si Weis, unulu siefu
de escadronu, celalaltu locotenentu de infanteria,
ambii atasiati la persón'a Presiedintelui Republicei.
Introducatorulu ambasadiorulu presentá pe trimi-
sulu romanu, care se exprimá in acesti termeni:

„Domnule Presidentu! Altetia S'a Regala principele
Carol I binevoindu a me nuni trimisulu seu extraordinaru
si ministru plenipotentiaru pe langa guvernulu Republicei
francese, am onore de a ve remite scrisorile care me acre-
diteaza in acesta calitate.“

„Sunt mandru, Domnule Presidentu, d'a fi fostu desig-
natu ca se fiu celu d'antaiu reprezentantu oficialu alu Roma-
niei independente pe langa generosa natiune, care au facutu
atata pentru a asigura esistenta no'stra politica.“

„Pan'acum puterniculu spriginu alu Franciei nu ne au
lipsitu nici-odata. Eu cutezu a spera, ca elu ne va urma si
mai departe sub guvernulu republicanulu dreptu si sinceru
care presida la destinele ei.“

„Elevu alu scoleloru francese, amu invetiatu din june-
tia mea se iubescu pe Franci'a ca pe o a doua patria; si
cu fericire voiu intrebuintia tote silintiele mele spre a con-
serva tierei mele nisce simpatii ce 'i sunt scumpe, precum
si spre a stringe nisce legaminte, pe care Mari'a S'a princi-
pele Romaniei pune celu mai mare pretiu.“

Presidentulu Republicei response afirmandu sim-
patiile Franciei pentru Romani'a si asigurandu de
sentimentele sale personale, de profunda stima si
de amicia pentru persón'a printiului Carolu. Elu
insista asupra bravurei armatei romane, precum si
asupra rapediloru progresse, de care principatulu dá
esemplu, si se atasia a dá discursulu seu unu ca-
racteru de simplicitate cordiala cu totulu maguli-
toriu. — Dupa ce au fostu presentatu Dómnei si
Domnisiorei Grévy, de ca'tra care au fostu primita
de asemenea cu gratia si cordialitate, missiunea
romana s'a reconducu cu acelasi ceremonialu la
locuinti'a ministrulu.“

Intr'eg'a peninsula balcanica se va striforma
peste puginu intr'unu adeveratu arsenalu. Turcii se
armeza, Grecii se armeza, Albanesii si Muntene-
grenii se pregatescu mereu pentru resbelu si a-
cuma se constata pregatiri extraordinare militare
in B u l g a r i a. Este invederatu, ca Russi'a luca
pe sub mana la realisarea uniunei Bulgariloru, a-
deca a Bulgariei de adi cu Rumeli'a orientala. Tre-
buie, ca momentulu li se pare favorabilu diplomati-
loru din Petersburg pentru realisarea acestui planu,
caci s'au decisu a inundá Bulgari'a cu arme si cu
ofieri russi. Pena mai eri serveau in armat'a bul-
gara numai 24 ofieri si 220 soldati russi. A-
cuma voru se parasesca armat'a russesca spre a intrá
in militi'a nationala bulgara: unu generalu, 8 co-
loneli, 14 locotenenti coloneli, 26 majori, 44 ca-
pitani 18 locotenenti si 112 sub-locotenenti russi.
Soldatii de gradu inferiore, cari trecu din Russi'a
in Bulgari'a nici nu se mai controléza, caci trecu
cu mile.

„N. fr. Presse“ afla din Sofi'a, ca ofierii
memorati ar' fi destinati a intrá in noulu Land-
wehr (armata teritoriala), bulgaru, ce s'a otaritu a
se infiintia. Acesti honvedi bulgari se fia in nu-
meru de 120,000 combatanti. Pentru inarmarea acestei
armate teritoriale s'au comandatu in Tula si Moscva
80,000 pusi si patru baterii. Se dice, ca amici
ai Slaviloru, intre cari se afla si principele moste-
nitoriu, ar' fi garantatu pentru plat'a acestoru arme.

Se mai spune, ca principele va fi numai ca-
pulu nominalu alu acestei armate si comand'a asu-
pra-i o va ave presiedintele unui comitetu centralu
compusu din 6 meubri si alesu de adunarea na-
tionala. Se intielege de sine, ca in acestu comi-
tetu Russii voru fi in maioritate. Astfelu armat'a
teritoriala bulgara va fi comandata directu dela
Petersburg si principele Alesandru va ave se as-
culte de comand'a ei. —

Se dicea, că not'a colectivă a puterilor s'ar' fi predată mai de multu, scirea acést'a n'a fostu essacta, căci o telegrama sosita dela Constantinopolu spune, că comitele de Hatzfeld ambasadorulu Germaniei, în calitatea s'a de decanu alu corpului diplomaticu la Constantinopolu abia în 16 l. c. a remis Portiei not'a colectivă.

Din Londr'a se anuntia, că nici un'a din puterile semnatarie conferinției din Berlinu n'a voitu se spuna nimicu din ceea ce va face în casu de refusu din partea Portiei la essecutarea decisiunilor conferinției, nici de a luă inițiativ'a unui consiliu ôre-care. În consecința, se crede, că o nouă periôda diplomatică se va deschide, deca Port'a va refușă de a se supune la decisiunea, care 'i s'a notificatu eri.

Se telegrafăza din Constantinopolu cătra „Daily Telegraph“, că noul ministru de resbelu combate cu energia ori-ce concessiune cătra Greci'a.

În ședința dela 16 Iuliu a camerei italiane D. Cairoli, răspunzându la interpellarea dlui Bongli asupra rezultatelor conferinției dela Berlinu, dice, că nu pôte răspunde de cătu cu o mare rezervă asupra unei cestiuni încă pendinte; elu anuntia, că not'a colectivă a puterilor a fostu remisă eri Portiei, că acordulu reprezentanților la conferinția a fostu complectu și că elu crede, că Turci'a va primi decisiunea unanimă a marilor puteri. Acést'a unanimitate demonstra asemenea o dorința comună de pace. Itali'a pe lînga acestea va sci se pazésca drepturile și interesele sale.

Ministrulu Greciei d. Tricupis a răspunsu oficialu, că Greci'a va primi decisiunea conferinției din Berlinu.

O revista de trupe în număr de 12,000 ômeni ce s'a facutu la 24 Iuliu la Windsor a datu ansă diareloru ânglese a se pronunția asupra armatei ânglese. „Standard“ scrie cu privire la acést'a:

„Tôta lumea scia, că oficerii și soldatii armatei ânglese sunt cei mai bravi, că caii loru sunt cei mai forti și mai frumoși și tunurile loru cele mai bune. A se îndouă cineva despre acést'a, ar' fi celu pușinu o créstă în ochii cunoscătorilor. Din nenorocire înse, în militaria trebuie se fia și cantitatea ear' nu numai calitatea și, față cu starea armatei de pe continentu, armat'a noastră de 12,000 ômeni are astadi proporțiuni și mai liliptiane decâtu altadata, cându acelu generalu franceșu dise, că armat'a ânglesă este cea mai bună, dér' din norocire și cea mai mică. Acést'a este adevératu și, în raportu cu sporirea continuă a armateloru continentale, Angli'a a datu înapoi într'unu chipu înșpăimentatoriu. Se afirmă, că Anglesii au instinctulu militar, dér' acést'a nu face armat'a. Deca situațiunea Europei ar' aduce pe Angli'a într'o incurcatură, din care nu ar' poté esi de cătu prin arme, atunci s'ar' vedé de îndată, cătu de pușinu ar' fi în stare se ajute 12,000 ômeni la rezolvarea unei controverse.“

Serbarea natională în Parisu. După cumu spunu foile franceșe și corespondenții foilor străine serbarea natională dela 14 Iuliu a fostu un'a din cele mai frumoșe serbatori, ce le-a avutu vreodata Parisulu. Se adunaseră în capital'a franceșă vreo 400,000 ôspeti din provincia și străini. Pietele, stradele bulevardurile erau strălucitu împodobite și îndesuite de lume. Sér'a Parisulu s'a prefacutu într'o mare imensă de flacări, suburbiile Saint Germain și Saint-Honoré erau preserate cu drapele și lanterne venetiane, în tôte celălalte cartiere casele străluciau de josu pîna susu în lumina Priveliscei eră feerică. Focuri de artificii au fostu cu totulu șișe, celu mai mare arșu pe piat'a de l'Etoile a fostu ceva ce nu s'a mai veditu pîna acuma. Elu reprezentă unu arcu de triumfu, în verfulu caruia se vedé statu'a Republicei, dela care cadeau două cascade de focu; eră unu tablou luminos de peste 100 metri de înaltu. Buchetulu compus din peste 20,000 de flacări de focuri multiple, bombe tricolore și luminari romane a produsu mare entuziasmu între multimea adunată pe piat'a dela Champs-Elysées. Pe piat'a Natiunei foculu artificialu reprezentă luarea Bastillei.

La caderea nopții avú locu pe Sena serbarea venetiană; dela podulu Bercy fluviulu eră acoperitu de peste 200 imbarcațiuni de totu felulu, gondole și luntri chineze strălucitu împodobite și iluminate. — Iluminatiunea de pe piat'a Republicei și din gradin'a Luxemburg, organizată de cătra municipalitate, a facutu mare efectu prin originalitatea ei. Pe piat'a Republicei orasiulu Parisu va ridică o statuă a Republicei. N'a fostu cu

putința, că acestu monumentu se fia gat'a la 14 Iuliu, de aceea fû înlocuitu cu modelulu de lemn alu proiectulu premiatu alu d-lui Morice. Chiaru și acestu modelu provisoriu a fostu de ajuns spre a produce unu efectu estraordinariu. Statu'a Republicei are o înalțime de 21½ metri: figur'a ei e plină de nobletă și de mandria. Trei alte statue de 4 metri de înalte, ornéza pedestalulu: ele represintă șiedindu Libertatea, care țiene într'o mână o faclă și unu lantiu sfărîmatu, Egalitatea care țiene drapelulu nationalu și pazesce urn'a electorală, și Fraternitatea, care veghéza peste doi copii mici, cari se jóca la piciórele sale. 12 basreliefuri reproducu diferitele episoade din istoria republicană. Statu'a e încungiurată de 8 pilori de 15 metri și alte colóne rostrale. Se mai adăuseră acuma 90 de catarturi și 130 pragini, în verfulu carora se aflau buchete luminoșe; 6000 becuri de gazu și 1300 ghirlande aruncau lumin'a loru peste monumentu. Fôrte frumosu decorată eră și piat'a Bastillei.

Unu grandiosu spectaculu oferiea iluminatiunea dela Luxembourg. De departe palatulu Senatulu apărea în flacări; cordóne de gasu suplineau tôte liniile arhitecturale ale monumentulu. În gradina vastele partere erau împresurate de-o brasda de gasu, pe tóta lungimea teraselor se desvôltă o imensă colonadă gréca formată din sticle colorate. Fontan'a Medicis eră iluminată prin puternice focuri electrice; canalulu încă eră frumosu iluminatu. Nenumerate focuri de tôte culorile, cele 22,000 lanterne venetiane asiediate printre arđori, focurile de bengalu, în fine iluminatiunile stradelor celor mari d'împregiuru completau acést'a marea decorațiune cu flacări.

Caus'a agrară ardelenă în diet'a maghiară.

(Urmare.)

Blasiu Orbán . . . Recunósce, că proiectulu de lege nu numai va dá unu fôrte mare avantaju posesoriloru mari și de mijlocu, ci este o condițiune sine qua non pentru subsistența acestor elemente, căci de mai întâi legislativ'a cu acést'a lege, acele elemente se ruină cu totulu materialicesce. Nu' este iertatu înse a trece cu vederea nici partea cea mai seracă a poporulu, care deca nu se voru face preîngrijirile necesare, prin înactivarea fara crutiare a legii de facia, va per' séu va recadé în starea veche de iobăgia. Anumitu o parte a poporulu secuescu, ne avendu că proprietate pamentu estravilanu, s'a sustienutu pîna acuma cu aceea, că si-au pascutu vitele în pasiunea comună, la care după lege n'a avutu nici unu dreptu. Deca se va pune acuma în lucrare comasarea și între Secui, ei se voru eschide dela pasiunea comună, nu'și voru mai poté țiené vite, cu cari 'si-au agonisitu pînea de tôte dilele pîna acuma și prin acéast'a celu pușinu 30—40,000 Secui voru fi siliti séu se'și caute o patriă mai bună séu se obliga de nou proprietariloru și se devina eara iobagi.

Pentru încungiurarea acestui reu oratorulu recomandă două medilóce, întâiu, că guvernulu se introduca în Secuime industri'a de fabrică. Alu doilea prin crearea unei legi de colonizare favoritóre, prin care poporațiunea prisositóre din Secuime se se colonizeze pe estinsele proprietăți ale statulu astfel, că fiecare individ se capete o cantitate de pamentu, care se o pôta rescumperă cu pretiu moderatu în terminu de 20 ani. Oratorulu cere aceste dispozițiuni pentru Secuime din motivulu, că pe acelu teritoriu populațiunea e prea deasă — pe unu milu caadrat se vinu 7—8000 suflete — și pe o familie în număr de medilocu abia se vine o proprietate de 2—4 jugere de pamentu, precăndu în comitate poporațiunea e fôrte rară și prin eliberarea dela 1848 au căștigatu proprietăți fôrte estinse.

Ladislau Tisza: primesce în genere proiectulu de lege. Facia cu deputatulu George Popu, dice oratorulu, nu voiu desfășurá întrebarea, deca e corect séu nu a agitá în cas'a reprezentativă pentru călcarea legiloru, ci voiu reflectá simplu la două afirmatiuni ale dînsulu. Afirmatiunea primă, că legea electorală pentru Transilvani'a ar' fi despoiatu pe Romani de dreptulu electoralu, e o astfelu de afirmatiune, care pôte se seduca pe cei ce nu sunt bine informați. Deci 'mi țienu de detorința a dechiará, că acést'a nu e adevératu, pentru că legea electorală din Transilvani'a este deopotrivă egală pentru Romani și neromani, și concetățianii nostri romani participa la alegeri și în partile transilvane, unde voiescu, ba sunt unele parti, în cari decidu chiaru. Dér' unde se rețienu, acolo nu e de vina législatiunea, ci politic'a loru, care, deca e bună séu rea, nu privesce cestiunea acést'a. A două afirmatiune este, că deputatii transilvaneni prin proiectulu de față ar' cere nescari privilegii speciale pentru partile transilvanene, se 'mi credeti, că nime nu are asemenea idei față cu acestu proiectu. Nu numai deputatii ardeleni, dér' toti suntemu detori a pretinde, că în țier'a întregă prin urmare și în Transilvani'a, ceea ce se face se fia emanatiunea desvôltării istorice, deci fiindu desvôltarea istorică

din Transilvani'a deosebită de cea din Ungari'a, este lucru frêscu că și edificiulu clăditu pe acést'a temelie se se desebésca în fôrte multe privințe de celu din Ungari'a. Nu află de chiamarea législatiunei, că se partinésca pe usurpatori și se suferă abuzurile acestora și în viitoriu. În privința colonisatiunei Secuiloru, observă, că acést'a nu va duce la scopu nici deca li s'ar' dá pamentulu dreptu proprietate pre lînga rescumperare în 30 de ani. D. Balázs trebuie se scia mai bine decâtu mine, că Secuulu nu pôte trai acolo unde nu sunt lemne și apă și unde nu pôte veni în medilocita atingere cu cei de unu soi cu elu. Și chiaru acést'a este caus'a, că Secuulu mai bucuros emigréza în țier'a străină, căci acolo, preste munti, nu duce lipsa de lemne și de apă, și pôte remané în contactu continuu cu neamurile sale. Eu însumi am probatu cu vreo 20—25 familii secuesci, și am esperiatu, că pe Secuiu nu'lu poți țiené acolo, unde nu are neamuri în satulu vecinu.

(Va urmá.)

Dev'a 15 Iuliu 1880.

Onorabile D-le Redactoru! Ômenii de anima și cari țienu la reputatiunea țierii lor, ba totă cea, cari au cătu de pușina pudóre și se interesă cătu de pușinu de viitorulu generațiuniloru, ce au se urmeze, se înfôra la cele ce trebuie se védia și se audia mai în tôte dilele. Coruptiunea, acést'a bóla modernă, bantue tôte păturile societății patriei noastre, și ceea ce este mai de regretatu, a începutu a se încuibá chiaru și în regiunile asiaticumitei societăți alese.

Despre asemenea coruptiuni, avemu deja exemple destule. În miculu și ne-însemnatulu nostru orasielu, limbele rele încă sciu se spuna multe „picănterii“ și „scandale delicate“, — dér' la lumin'a dilei ele se ivescu fôrte cu greu, căci suntu mai abile, cari sciu cocolosi multe. În timpulu din urma, fam'a scia se spuna multe fôrte compromitiátorie despre unu funcțiunariu, care are tocmai frumós'a chiamare de a veghia, că se-nu se comita fapte de cari, i se impută lui, ér' eri lucrulu ajunsu chiaru înainte tribunalulu.

Eri adeca s'a pertractatu la tribunalulu de aici unu casu de furtu. Pe banc'a acusatiloru au șieditu patru însi. Primă inculpată, Csizser Roza, fiindu acuzată, că ar' fi furatu nescăi obiecte de pretiu dela Iakob Károly, directorulu de cancelaria și dela Soos Kálmán subprocurorulu dela acestu tribunalu, — a sustienutu, că pe dens'a aceea a îndemnat'o se fure, că și stapan'a ei, soția subprocurorulu si-au însusitu unele obiecte mai pretioșe din a le directorulu de cancelaria I. K. Totu acést'a acuzată, la întrebarea presiédintulu, că pentru ce a fâșionatu în mai multe chipuri, a răspunsu, spîndu subprocurorulu Soos Kálmán în față, că ea a fostu imbarbatată de cătra subprocurorulu S. K., că deca va fâșioná asia, că se nu-i compromita soția, atunci d. subprocurorulu, o va mantui din închisóre s. c. l.

Doúe acuzatiuni grave venira asiadér' înainte tribunalulu reg. din Dev'a la 14 Iuliu; un'a, că o damă de o pozițiune mai bună, ar' fi furatu împreună cu servitóre s'a, și alt'a: că unu subprocurorulu reg. o acuzată, i-a spusu în față, înainte tribunalulu și a unu publicu numerosu, că elu (procurorulu) a facutu presiune asupra-i și că a conversatu cu deus'a asupra faptelor ce avea a le urmări. Și ce s'a facutu din partea competentă față cu aceste grave descoperiri?

Tribunalulu nu a aflatu cu cale, se cerceteze, deca aceste acuzatiuni sunt séu nu întemeiate, ci a privitu casulu de unu simplu furtu, judecându pe acuzati la închisóre fara a atinge descoperirile facute de prim'a acuzată. Asemene nici procurorulu nu a aflatu de trebuința a cere o investigare asupra celor spuse în publicu de prim'a acuzată și nici din partea apertoriloru nu s'au atinsu aceste întrebări, nici macaru cu-o singură observare. Publiculu s'a uimitu și a avutu dreptu se se uimésca de o asemenea procedere enigmatică. —

După parerea mea din partea procurorulu, trebuieá se se propuza și din partea tribunalulu se se decida a se face o investigare asupra celor descoperite cu atât mai vîrtos, cu cătu că relativu la acestu processu criminalu sunt răspândite deja și compromitiátorie fâime dér' mai cu séma pentru aceea, căci se acuzá unu subprocurorulu unu membru alu justitiei, care însusi are rolulu importantu de a persecutá pe cei peccatosi.

Și deca nu s'a facutu cercetare din partea tribunalulu și propuneru din partea procurorulu, atunci trebuieá se se facă nesmintitu din partea apertoriloru, căci séu sunt adevérate acele acuze,

nu. Déca sunt adevărate, atunci culpabilii au să fie trasi la răspundere, — ér' déca nu sunt adevărate, atunci trebuie să 'si capete funcționarului acea dama testimoniul de nevinovăție, spre a să face capetu faimelor răspandite.

Ne mirăm, cu deosebire de aceea, cum de tribulăm, și cu deosebire primu-procurorului a lasatu în tîmpu să vorbésca lumea despre unu funcționar, atatea „scandale delicate“, foră că se fia făcutu pașii cuvințiosi, că se nu se dè publicului o suspiciune de suspitionari și combinațiuni diverse, și ne mirăm de ast'a cu atatu mai vertosu, cu cătu este secretu publicu, că amplotiati de romanu, pentru ori ce nimicuri, se persecutésca foră îndurare, pe cându domni că și S. K., cu tôte că lumea vorbésce despre ei lucruri scandalóse, — functionésca, și să se clatine de pe capu măcaru unu firu de peru. Triste esperiintie, rele semne despre moartea, ce domnesce adi la noi. —

Sunteamu curiosi a vedé déca on. Tabla regésca, ce va privi acestu casu de unu simplu furtu, și ce va si ea va trece asia de usioru peste acele doue acuzatiuni?

In diu'a de Santu Petru, tinerimea romana de aci a arangiatu o petrecere de véra. Publiculu a avutu fi multiumitu de bun'a prim're și de frumós'a arangiaie. Venitulu petrecerei a fostu meștru pentru ajutorarea Scólei și a bisericeii diu locu. Din norocire, D-lu Réthi și mai multi din asiá areclitii „aristocrati“ nu au participatu la acea petrecere. Gurele rele dicu, că déca ne onorau și alor cu present'a, se potea întemplá usioru, că se romanizeze cu totii en bloc séu celu pușinu de D-lu inspectoru L. Réthy se potea să-lu prinda figurile rele, vediendu, cum frumúsiiele unguóice, și a sfiéla patriotica, jóca cu fétii de daco-romani „Roman'a“ și „Hatiegan'a“, și lumea unguóesca totu se întorce cu susulu in josu. Cu tôte astea petrecerea a fostu fórte animata și, déca am regretatu ceva, a fostu numai aceea, că multe familii romane au absentatu dela acea petrecere romana.

Cátu mai curundu despre altele.

Cassiu.

Distribuirea premiilor in Bucuresti.

Solemnitatile distributiunii premiilor anului 1879—1880, pentru scólele publice de ambele din Bucuresti s'au serbatu și anulu acest'a că anii precedenti totu in palatulu Universitatii (al'a Senatului), in diu'a de 29 pentru scólele de băiat, ear' in diu'a de 30 pentru cele de fete. In ambele dile, si cu deosebire in diu'a de 30, tôte tribunele erau atátu de pline de asistenti, din tôte clasele societatiei, in cătu circulati'a devenise aprópe imposibila. In prim'a di de 29, in lips'a Mariei Regale din capitala, solemnitatea s'a presietutu de catra I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu și D. B. Boerescu, ministrulu instructiunii, cari, asociati fiindu și de cătra D-nii generalu Davila, B. P. Hajdeu, membrulu consiliului permanentu de instructiune, și Th. Stefanescu, directorulu ministerului, sosirea carora a fostu salutata de musică militara. In data ce Inaltu Prea Sánti'a S'a și D. Boerescu 'si-au luat locurile destinate, elevii scólelor, acompianati de cătra elevii conservatorului, au executatu imnul ginteii latine.

Dupa terminarea imnului, D. B. P. Hajdeu, membrulu consiliului permanentu de instructiune, a pronunțiatu urmatoriulu discursu :

„Inaltu Prea Sánte! Domnule ministrulu! Domnii mei! Prim'a cultura scolastica a romanului a fostu cea religioasa. Lumin'a, multa pușina, esiea din monastiri, și in mare parte se marginea in cerculu restrinsu alu clerului. Pe tanga acésta directiune teocratica a scólei, care ne-a datu cativa lucéferi, că metropolitii Petru Movila, Varlam, Doctaru, și chiaru pe bisericosulu Voda Neagoe Bassarabu, a începutu de timpuriu a se întinde cultur'a scolastica, aristocratica, copiii boeriloru invetiandu cartea acasa, fara a le pasá, déca invétia séu nu restulu natiunii, déca are séu nu unde se invetie. Acestei a dou'a directiuni se detoresce unu Mironu Costinu, unu Nicolae Milescu, unu Cantemir, unu Breceanu etc. Cultur'a teocr. si arist. au fostu, intr'unu modu, și exclusiv, unicele doue culturi scolastice ale parintilor nostri pèna in secululu de față, poporul de josu multumindu-se cu cultur'a lui cea instructiva, care 'lu facea gata la cea d'antaiu chiamare, a intrá cu unu pasu sicuru, cu o atitudine de progressu, aprópe miraculoasa, pe calea unei culturi scolastice democratice. Asaki si Saulescu in Molotov'a, Lazaru si Eliade in tiér'a romanésca, au datu semnalulu nóuei miscari. Scól'a a încetat de a fi monopolulu clerului și a boierului, ea a devenitu a natiunii întregi.

Nu facu aci istori'a contemporana a scólei romane. O singura trasura 'mi va ajunge. Luandu, cá puncturi de comparatiune, doue capete ale unui intervalu de tîmpu mai îndelungatu și concentrandu-ne tóta atentiunea numai asupra capitalei, care 'si întinde razele de lumina spre periferi'a tieriei întregi, vomu poté capeta o notiune aproximativa, dér' fórte clara prin insusi laconismulu ei, o notiune, asia dicéndu, condensata, unu feliu de prisma despre minunatulu sboru alu instructiunii publice in Romani'a.

Domnule ministrulu! Sunt acumu 20 de ani, d-t'a erai directoru alu scóleloru. Cu ocaziunea unei solemnitati ai rostitu atunci, cu unu frumosu doru de anima, urmátorele cuvinte :

„Avemu doue gimnasiuri, unulu in Bucuresti și unu altulu micu in Craiova. Dér' ce sunt aste doue gimnasiuri destinate a respandi cunoscintiele enciclopedice și a prepará junimea nóstra pentru studiile superióre, in comparatiune cu poporatiunea orasielor noastre? In Craiova abia 60 de elevi, și in Bucuresti abia 380 se impartasiescu de invetiaturile gimnasiale.“

Douézeci de ani, o secunda in traiulu unei natiuni! O secunda a fostu de ajunsu pentru a preface scól'a romana dintr'unu bietu paraiasu intr'unu mandru fluviu, și acésta fara sguduire, fara inundatiune, fara cataclisma, pe calea dezvoltarei celei mai normale. Niciodata unu poporu n'a mersu mai încetu și mai repede totodata; mai încetu, căci s'a feritu de ori-ce saltu, de ori-ce impulsione violenta; mai repede, fiindu că nu s'a opritu, nu s'a intreruptu, n'a adormitu o singura clipa, n'a facutu unu singuru pasu îndereptu, pasindu tienta înainte chiaru atunci, candu se poticni'a.

Resimțiescu adencu in peptulu meu bucuri'a, care trebuie se 'ti palpate in anima d-le ministrulu, candu 'ti aduci aminte impresiunea d-tale cea ingrigeata de sunt acumu 20 de ani, și candu arunci apoi o privire de multumire asupra capitalei de astadi. In loculu celor 380 de scolari gimnasiali, de la 1860, Bucurestii numera astadi 1,300 de elevi, avédu 2 liceuri complete și 3 gimnasiuri, afara de scóle secundare particulare. Se mai amintimu óre poterniculu avéntu alu instructiunii primare? Mai vorbiram despre atatea institute speciale inferióre și superióre si cari le presimțiai d-t'a altadata și care sunt astadi o viua realitate? Me voiu margini a atinge unu singuru punctu, care constituie o simptome dintre cele mai fericite. Cultur'a scolastica nu póte fi adevératu democratica, nu va fi niciodata pe deplinu umanitara, pèna ce pe termenulu invetiamentului femer'a nu se va egalisá cu barbatulu, dupa cumu 'i a egalisatu pe amendoi natura pe teremulu inteligentiei.

In faci'a scólei inaintea progressului pe calea culturai umane esista omulu și numai omulu, fiinti'a cea inzeatrata cu o nemarginita perfectibilitate, nu esista barbatu séu femer'a. Acésta fecunda reactiune a spiritului modernu contra prejuditiilor invecitate ale trecutului, de pe candu domnea forti'a fisica și earasi forti'a fisica, acésta reactiune de curendu inaugurata in occidentu, 'si-a gasitu, de vr'o 2 ani in Romani'a unu resunetu plinu de o vivacitate neasteptata. Copil'a romana rivalizeza cu baiatulu romanu pe aceeasi banca a scólei, și avemu deja mai multe balcalaureate, dintre care unele urmésca, cu staruintia, intr'unu modu regulatu, cursurile universitare.

Se nu ne ascundemu totusi, că invetiamentulu, mai alesu celu primaru și celu secundaru, a intempinat și mai intempina inca diferite pedice, pe care le-a potutu invinge, dér' nu fara multa oboséla, numai dóra aptitudinea cea rara a scolarului romanu. Nesiguranti'a programelor și incarcarea lor peste ori ce mesura provóca plangerea generala si ceru o grabnica îndreptare, la care consiliulu permanentu și ministerulu se gandescu cu o viua sollicitudine. Pe de alta parte, cu prea pușine exceptiuni, cartile didactice cele admise in scóla lasa, in casulu celu mai bunu, fórte multu de doritu, că se nu întrebuintiamu o expresiune mai energica. A recunósce reulu, este a'lu vindecá pe jumetate. Deocamdata inse, reulu esista : și cu atátu mai mare cata a fi onórea acestoru tineri, cari au reusitu se culéga lauri printre greutati de totu felulu. Ce nu voru face ei si urmási loru, candu calea invetiamentului va fi in curendu nededita printr'o simplificare rationala a programelor și printr'o îmbunatatire radicala a mijloceloru pedagogice!

Epocela de expansiune in viét'i'a popóreloru a infacisiatu, mai totu-d'auna spectacolulu intimei aliantie a mintei cu braiciulu. Minerva represinta resboiulu și intiepcuniunea in același tîmpu. In Aten'a, la Rom'a, in Franci'a, mai pretutindeni, trofeele militare coincide cu trofeele literare. Sub Carol I stindartulu romanu a failfaiu pe inaltimea Grivitiiei. Copii și juni! Voi sunteti chiamati a completá glori'a iubitului nostru Soveranu, redicandu totu atátu de susu sciinti'a romana!

Respunsulu d-lui Boerescu ilu vomu publicá in numerulu venitoriu.

Dela sínódele eparchiali romane gr. or.

(Urmare.)

Siedinti'a a II-a a fostu ocupata in deosebi cu discussiunea sulevata pentru verificarea protocóle-

loru siedintieloru tiente in 15 și 16 Aprile anulu trecutulu, cari din caus'a spargerii sinodului n'au potulu fi verificate. Se pune apoi la ordinea dilei raportulu comisiunii esmise pentru censurarea raportului asternutu de d. Vinc. Babesiu, notariulu și raportoriulu delegatiunii tramise de congressulu nationalu romanu la congressulu serbescu, tiente in tómn'a trecuta in Carlovitiu, pentru a stabili o nóua intielegere cu metropoli'a serbésca asupr'a afaceriloru, cari dela despartirea ierarchica formésca marulu neintielegerei între cele doue metropolii. Sinodulu luandu actu de raportulu delegatiunii congressuale aduce unu concludu analogu cu celu lutatu de sinodulu din Aradu, despre care s'a raportatu in Nr. 50 alu Gaz.

In siedinti'a tiente in 1/13 Maiu a raportatu comisiunea esmisa pentru censurarea socoteleloru fonduriloru diecesane pe anulu 1878. Acestu raportu constata, că senatulu epitropescu a spessatu 1438 fl. 66 cr. peste budgetulu preliminaru și adeca 565 fl. 11 cr. cu deputatii congressuali și 873 fl. 55 cr. cu acoperirea resiedintiei episcopesci și alte reparatiuni. Comisiunea censurátore propune a-se dá absolutoriu senatului epitropescu de órece socotelele asternute pro 1878 se afla corecte și in buna ordine. Ceea ce se atinge de sum'a de 1438 fl. 66 cr. cheltuita peste budgetu propune a se acordá indemnitatea ceruta, cu atátu mai multu cu cătu acésta suma a fostu economisata la alte posturi budgetare. Dupa ce sinodulu resolvea mai multe petitiuni, siedinti'a se incheia la 4 óre d. a.

In siedinti'a a IV-a tiente in 1/13 Maiu d. a. ordinea dilei se incepe cu desbaterea raportului comisiunii financiare relativu la propunerea senatului epitropescu, care ficséza diurnele deputatiloru la 3 fl. pe di pentru dilele, in cari au participatu la sinodu; era cá spese de caletoria admite 7 1/2 cr. de kilometru dela punctulu de plecarea. Déca inse acestu punctu este afara de eparchia, atunci spesele caletoriai se se socotésca, că dela Panciova celu mai estremu punctu alu diecesei. Aceste spese au de asemenea se fia calculate in proportiune cu dilele petrecute la siedintiele sinodului. Comisiunea financiara prin raportorulu seu I. Budintianu respinge propunerea senatului epitropescu, mantienendu cifrele de pèna aci: 4 fl. diurna pe di și 7 1/2 cr. de kilometru spese de caletoria, privindu Panciova, cá punctulu celu mai indepartatu. Dupa o scurta desbatere sinodulu primesce propunerea comisiunii financiare cu modificatiunea, că spesele de caletoria se se calculeze in proportiune cu dilele de participare la sinodu. Totu acésta comisiune raportésca in privinti'a notei consist. metrop. din 17 Ianuariu 1880, prin care se comunica concludulu congressului nationalu din 21 Oct. 1878 Nr. 122, prin care sunt insarcinate comunele bisericesci a încassá și a respunde fondului generalu diecesanu arunculu facutu pe credintiosi. Sinodulu impune consistoriulu a essecutá acestu raportu și a raportá proximulu sinodu despre resultatulu atinsu. In ceea ce privesce averea Episcopiei comisiunea financiara constata, că in anulu 1879. a) fondurile diecesane in deposite arata unu scadiamentu de 254 fl. 20 cr. b) capitalurile bisericesci arata unu crescamentu de 6714 fl. 15 cr. și c) capitalurile scolare arata de asemenea unu crescamentu de 8035 fl. 5 cr. Sinodulu ia actu de not'a consist. metrop. prin care se comunica concludulu congressului nationalu din 20 Oct. 1878 Nr. 244 : că pretensiunile reciproce dintre statu și biserica ce se tragu de pe tîmpulu, candu fondurile scolare ale romaniloru și serbiloru gr. or. erau administrate de statu — se se dechiare in modu reciproc de compensate.

(Va urmá.)

Impartirea ofrandelor pentru inundati.

(Urmare.)

XXXIX.

Processu-verbalu incheiatu in comun'a Siardu la 25 Aprile (6 Maiu) 1880 in present'a d-loru delegati ai comitetului pentru inundati instituitu in Brasiovu Nicolae T. Ciurcu și Dr. Aurel Muresianu, a d-lui protopopu Nicolau Popu, a primariului din Presac'a Dumitru Hanesiu și a juratului de acolo Georgiu Iunuti.

Domnii delegati, trecédu eri dupa amédu prin comun'a Presac'a, au visitatu campurile inundate de Ampoiulu și constatandu-se, că noue familii din comun'a Presac'a au suferitu mai multu, au invitatu pe primariu și pe unu juratu de a veni la Siardu spre a se face processulu-verbalu.

Presentandu-se acesti'a la cancelari'a notariala din Siardu s'a facutu distribuirea in modulu urmatioru:

Veduvei lui Nicolae Vasilie, care a suferitu mai multu, cas'a ei fiindu inecata de apa, i s'au datu 10 fl. v. a. lui Spiridonu Perti'a, Saveica Micu, Ursu Hanasiu, Vasilie Stefanu, Arone Borza, Todoru Cristeanu a lui Constantinu, Maria Radu si Stefanu Cosm'a li s'au datu câte 5 fl. (50 fl.)

Presac'a fiindu prea departata de Siardu, daunatii nu s'au potutu presentà, de aceea banii, ce li se convinu in sum'a totala de 50 fl. v. a. s'au predatu primarului Dumitru Hanesiu din Presac'a in present'i'a juratului Georgiu Iuonutiu cu obligatiunea de a dá susunutiloru pagubiti sumele, ce li se vinu, in man'a propria, in present'i'a a doui jurati si a parochului localu si de a tramite cuitanti'a despie primirea baniloru de càtra inundati la comitetulu din Brasiovu. *)

Nicolau Popu, (L. S.) Dumitru Hanesiu jude parochu gr.-cat. din Siardu. si Georgiu Iuonutiu, juratu. ambii subscrisi prin (L. S.) Moise Metesiu adj. not. (Va urmà.)

Diverse.

[Demetriu Andronicu †.] In 16 Iuliu a. c. a repausatu in Sibiu Demetriu Andronicu, rentieru, in etate de 70 ani. La inmortentarea a celebratu Escel. S'a Metropolitanulu asistatu de membrii consistoriului si multi preoti. Unu publicu fôrte numerosu din tôte classele societatii si din tôte natiunalitatile a luat pacte la inmortentare. Cuventulu funebralu l'a tienutu d. Z. Boiu. Defunctulu Andronicu a venitu din Romani'a la Sibiu, unde a traitu fôrte retrasu. Deschidiendu-se testamentulu, ce l'a lasatu, s'a vedutu cà cea mai mare parte a averei sale a donat'o pentru scopuri filantropice si nationale. Andronicu si-a castigatu unu nume neperitoriu intre Romani lasandu o fundatiune fôrte insemnata pentru spriginirea meseriasiloru la Romanii gr.-or. din Transilvani'a. Acést'a fundatiune va portà numele „Demetriu Andronicu.“

[Dela curtea romana.] Mercurea trecuta Domnulu si Dòmni'a impreuna cu printiulu de Wied au mersu de au visitatu salinele dela Teléga. Dela gar'a Campina Mariile Loru Regale au pornitu in trasuri, escortati de unu detasiamentu de calarasi. Ajunsi la Teléga au intratu in saline visitandu diferitele galerii iluminate, cari ofereau unu stralucitu si neobicinuitu spectaculu; in urma s'au coboritu in fundulu salineloru, unde au asistatu la taierea si estragerea sarei. Cu acést'a ocaziune Domnitoriulu a binevoitu a agratia mai multi condamnatii si a reduce osand'a la altii. In sér'a aceleiasi dile Mariele Loru Regale s'au intorsu la Sinai'a.

[Septemana' a financiara.] Cetimu in „Curier. Financ.“ din Bucuresci dela 6/18 Iuliu a. c.: Septemana' a financiara din urma n'a fostu mai animata de càtu cea precedenta. Situatiunea in afara este aceeaasi; cestiunea Orientului, din nou agitata prin neintielegerele dintre Turci'a si Greci'a, spriginita de puteri, nu s'a limpeditu inca; lumea de finance din tiéra si din strainatate este inca preocupata de rezultatulu, ce va avé atitudinea luata de puteri façia cu Pört'a in conferinti'a dela Berlinu, de acceptarea séu neacceptarea la Constantinopolu a traseului hotaritu in acea conferintia cu privire la fruntariile greco-turce. De altmintrelea nu au fostu numai scirile din Orientu, cari au preocupatu lumea in cursulu acestei septemani. In Franci'a, executiunea decretelor contra Iesutiloru, cestiunea amnestiei admisa de Senatu partialu a distrasu inca o parte a publicului dela afacerile financiare; in Angli'a si Prussi'a cestiunea religioasa inca nu este calmata; crisa religioasa domnesce pretutindeni, si acést'a inca pôte se aiba o influintia ôrecare asupra piatielor straine. La noi, unde lumea de finance se tiene mai in continuu atintita spre strainatate, ridicarile si scaderile de acolo au aci de ordinaru o influintia ôre care asupra cursului valoriloru nôstre de Statu si particulare. De asta data situatiunea este, cumu am disu, mai aceeaasi de septemana' a trecuta; cursurile au primitu fôrte mici modificari in plus séu in minus. Rent'a Romana o regasimu adi totu la cursulu de 77, fara nici o oscilatiune. Domenialele au inchisu cu 203¹/₄. 6% Ruralu se mantiene la cursulu de 88¹/₈. Pensuniile varieza intre 191 si 193. Imprumutulu comunei Bucuresci se cautu cu 103¹/₄. Scrisurile funciare rurale au cotatu eri 98³/₄; Fonciarile urbane 93¹/₂. Banc'a Romaniei a in-

chisu cu 320. Daciele facu 240. Romaniele 68.

In càl ferate romane avemu: Actiunile 56,10 Prioritatile 126; Obligatiunile 93,90; 6% romanu a inchisu la Berlinu cu 93,90. Cambio face: Paris 99,60; Berlinu 122⁵/₈; Londr'a 25,15¹/₂.

[Dumnedieu si — essamenulu de maturitate.] „Egyetértés“ capeta dintr'o sorginte démna de tóta credintia urmatórea, nostima impartasire: Directorulu Dr. Ferd. Lutter cu ocaziunea essamenului de maturitate la scól'a reala superióre din Budapest'a puse unu elevu intrebaria: Déca trasnetulu pôte nimeri edificii provideute cu unu paratoneru (abatatoriu de trasnetu). Elevulu fara sè se gandésca multu dedù respunsulu corectu: „cà paratonerulu servece tocmai pentru a face imposibilu asié ceva.“ „Déca inse D-dieu vrea, totusi este posibilu se-le neme-résca?“ intrebà mai departe directorulu. „Nici atunci“ respunse studentulu. . . . Sermanulu de elu o patí reu, pentru cà din caus'a necredintiei Sale fù trantitu din fisica.

Musica.

[„Cantecu de primavéra.“] La Librari'a romana I. E. Tieranu in Oraviti'a (Banatu) a esitu de sub tipariu una piesa frumósa romanésca pentru Coru barbatescu de C. G. Porumbescu, poesia de V. Bumbacu, intitulata „Cantecu de primavér'a.“ Pretiulu 1 fl. séu 2 lei 50 bani.

[„Lyr'a Romana.“] Nr. 27 alu acestei foi musicale romane contine: Textu: Ariele dela munti si campii de G. Missail. Cultur'a musicei in tiér'a nôstra (urmare) de T. Ionescu. — Corulu dela Oraviti'a in Banatu. — Conservatoriulu de musica si declamatiune din Bucuresci. — Rossini, schitia biografica. Conservatoriulu de musica si declamatiune din Iasi. Musica: „Lugosiana“ de Sofi'a Vladu Radulescu.

[„Apollo.“] Fasciculu pentru Iuliu din foi'a musicala dela Budapest'a. „Apollo“ contine urmatórele piese: I. Melodrama la pies'a lui Vöresmráty „Csongor si Tünde 8. Csongors Schlummerlied. 9. Musica coboldiloru. 10. Canteculu Leder-iloru. 11. Musica pe candu apare fata, care ese din fontan'a magica. 12. Musica lui Balga, aompusa de Allaga Géza II. Marsiulu peregriniloru, cari canta rugaciunea loru de séra, din Simphoni'a lui Hector Berlioz: „Harold in Itali'a“ transcrisa pentru pianu de Aurel Wachtel. III. „In crepuscululu de sér'a“ o fôia din Album de F. Galz.

Invitare.

Adunarea generala a „Reuniunei Invetiatoriloru Romani Selagiani“ se va tiené estu tempu in 15 Augustu in comun'a Cuceu. La acést'a adunare generala se invita a se infaçiosá toti membrii reuniunei cu atátu mai vértosu, cà acestei adunari generale i se vá substerne unu proiectu spre a modificá statutele reuniunei amesuratu cerintieloru tempulu si unoru impregiurari stramutate.

Zelau 12/7 1880.

diu incredintiarea presiedintelui

Gavrilu Trifu.

v.-presiedinte.

Cu 1 Iuliu st. v. 1880 s'a inceputu unu nou abonamentulu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fôiei nôstre, alu caroru abonamentulu a espiratu cu 31 Iuniu st. v. 1880, se binevoiésca a si'lu reinoi de cu vreme, pentru cà diuariulu se li se pôta tramite regulatu. De la 1 Iuliu st. v. incolo diuariulu se va tramite numai acelorou domni, cari au binevoitu a-si reinnoi abonamentulu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru esactu, aratandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuiescu.

Pretiulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea postulu de professoru pentru musica si cantare, la gimnasiulu romanescu greco-catolicu, si la scól'a normala de prunci si de feie din Naseudu, de care, dupa unu servitiu nepatatu de trei ani, ce'lu va fi facutu la aceste institute locale de invetiamentu, va fi impreunatu salariulu anualu de 900 fl. v. a. cu dreptulu la pensiu, cà la professori dela institutele de Statu si la adausele decenali, conformu statutelor, cum se voru statorí de càtra comitetulu administratoriu din candu in candu, se escrie concursulu pèna la 10 Augustu 1880 st. n.

Pèna la acestu terminu, concurentii la acestu postu 'si voru adressá suplicele loru la subscrip'ia comissiune administratória de fondurile scolastice granitialesci din Naseudu, avèndu in acele de a comprobá:

1. Capacitatea formala de a dá instructiune din tôte instrumentele musicale si din cantare, prin absolutoriu si atestate de progressulu dela unu institutu superioru pentru instructiunea in muzica (conservatoru.)

2. Cà a avutu exercitiu practic in darea de invetiatura din musica si cantare la unu gimnasiu séu la un'a din scólele medie de asemenea categoria, cu successu bunu séu, cà a essercitatu in modu practic instruirea in musica la unu institutu superioru de musica si cantare, séu, cà totu in atátu tempu a functionatu, cà conducétoru la unu orchestru militaru de musica regulatu dupa lege prin statutu séu, cà conducétoru ai unei capele de musica din vre-o cetate.

3. Cà sciu limb'a romana cà limb'a propunerii séu limb'a nemtiésca, francesca ori italiana, cà limba inlesnitórie la propunere.

4. Originea si religiunea prin atestatu de botezu.

5. Studiele ce le-au mai facutu cumva si cà viéti'ai de pèna atunci e nepatata.

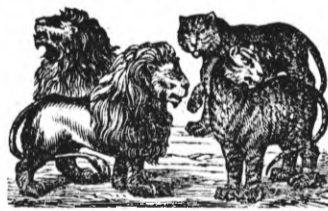
Se admitu si concurenti cualificati de a dá instructiune in musica si cantari dupa metod'a cea mai nóua, cari nu posedu la olalta intrunite tôte aceste conditiuni esentiale (1—5,) inse pentru acést'a e statornicitu, in conformitate cu gradulu cualificatiunei loru, salariulu de 600 fl. si 700 fl. v. a. pe anu si anume, fara de dreptulu de a pre-tinde definitatea si adausele.

Si la unulu din concurentii de acést'a calitate, adica necualificatu pe deplinu, apriori-'si reserva administratiunea fonduriloru scolastice a'i concede salariulu normalu si dreptulu la adause, déca va fi facutu cu successu distinsu eminentu 3 ani cà institutoru de musica si cantare la institutele de invetiamentu din Naseudu.

Dela comissiunea administratória de fondurile scolastice granitialesci.

Naseudu, la 4 Iuliu 1880.

3-2

Mare

MENAGERIA

Numai pèna **Dumineca in 25 Iuliu** st. n. se mai pôte cercetá Menageri'a cu jumetate pretiulu de pèn'aci. Terminulu acest'a este irrevocabilu.

Cu tóta stim'a

-11

PASSOG.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 21 Iuliu st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	73 20	Oblig. rurale ungare .	95 20
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) .	73 90	„ „ Banat-Timia .	94 25
Losurile din 1860 .	132 75	„ „ transilvane .	93 75
Actiunile bancei nation. 834.—		„ „ croato-slav .	95.—
„ instit. de creditu 281.70		Argintulu in marfuri .	—
Londr'a, 3 luni .	117.55	Galbini imperatesci .	5 50
		Napoleond'ori . . .	9 32 ¹ / ₂
		Marci 100 imp. germ. .	57 65

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gótt si fiu Henriu.

*) S'a facutu. — Red.